

**Valoració de l'impacte
potencial de la fusió entre
Caixa Catalunya, Caixa
Manresa i Caixa Tarragona en
el mercat de serveis de banca
minorista a Catalunya**

ÍNDEX

---

1. NATURALES A DE L'OPERACIÓ.....	3
2. IDENTIFICACIÓ DE LES PARTS.....	4
2.1 Caixa d'Estalvis de Catalunya.....	6
2.2 Caixa d'Estalvis de Tarragona	9
2.3 Caixa d'Estalvis de Manresa	11
3. MERCAT DE REFERÈNCIA	14
3.1 Mercat de producte de referència.....	15
3.2 Mercat geogràfic de referència	17
3.3. Estructura del mercat	20
4. VALORACIÓ DE L'IMPACTE POTENCIAL DE L'OPERACIÓ A CATALUNYA	23
5. CONCLUSIONS	29

1. NATURALSA DE L'OPERACIÓ

En data 9 de desembre de 2009, Caixa d'Estalvis de Catalunya, Caixa d'Estalvis de Manresa i Caixa d'Estalvis de Tarragona van notificar la Comisió Nacional de Competència¹ (en endavant, CNC) la seva voluntat de fusionar-se. Aquesta operació de concentració suposa la creació d'una nova caixa d'estalvis amb la conseqüent extinció de les tres entitats financeres anteriorment esmentades que transmetran en bloc els seus respectius patrimonis per successió universal a l'entitat resultant. La nova marca comercial es basarà en els valors de proximitat i qualitat de servei i centrarà la seva estratègia a la banca minorista amb l'oferta de productes innovadors per a famílies i petites i mitjanes empreses i reforçarà la seva posició en línies de negoci claus com fons d'inversió o la banca privada.

Segons comunicat de premsa de les parts, l'entitat resultant serà la quarta caixa espanyola per volum d'actius consolidats (81.606 milions d'euros), crèdits a clients (62.886 milions d'euros) i recursos de clients gestionats (67.896 milions d'euros) i, una vegada finalitzats els ajusts previstos, comptarà amb 1.125 oficines i uns 7.600 empleats. Les caixes d'estalvis involucrades en aquesta operació tenen previst que el Fons de Reestructuració Ordenada Bancària (FROB)² subscrigui participacions preferents de la nova entitat per 1.315 milions d'euros, quantitat que juntament amb els seus interessos, serà retornada en el termini de 5 anys segons establert en el Pla d'Integració.³

Aquesta fusió entre caixes d'estalvis catalanes reuneix les característiques necessàries per ser considerada com una operació de concentració econòmica segons allò establert a l'article 7.1.a)⁴ de la Llei 15/2007, de 3 de juliol, de defensa de la competència (en endavant, LDC) i, al seu torn, supera els llindars previstos a l'article 8.1 de la mateixa norma, la qual cosa obliga a una comunicació prèvia a la CNC i, amb això, es condiciona la seva posterior execució a l'autorització expressa o tàcita de l'administració esmentada.⁵

Encara que les tres entitats tenen previst finalitzar el procés de fusió en el segon trimestre de 2010⁶, el cert és que, a més de l'autorització de la CNC⁷ ja esmentada, l'operació també està subjecta a l'obtenció d'una sèrie d'autoritzacions administratives que actuen com a condicions suspensives de l'operació. En concret, una operació de concentració empresarial de caixes d'estalvi amb seu a Catalunya haurà d'obtenir l'autorització dels següents organismes públics: (i) el Banc d'Espanya, (ii) el Govern de l'Estat i (iii) el Govern de Catalunya.

¹ Expedient C-0196/09 (concentracions) de fusió de Caixa Catalunya, Caixa Tarragona i Caixa Manresa. Sector afectat: K.64 de serveis financers, excepte assegurances i fons de pensions (NACE 2009).

² El Reial Decret Llei 9/2009, de 26 de juny, sobre reestructuració bancària i reforçament dels recursos propis de les entitats de crèdit, estableix una sèrie de mesures per dur a terme la reestructuració bancària i incrementar la fortalesa i solvència del sistema i s'articula entorn dels tres Fons de Garantia de Dipòsits en Entitats de Crèdit i a la utilització d'una nova institució creada a l'efecte, el Fons de Reestructuració Ordenada Bancària.

³ Comunicat de premsa de Caixa Catalunya, Caixa Tarragona i Caixa Manresa "Els Consells d'Administració de Caixa Catalunya, Caixa Tarragona i Caixa Manresa aproven per unanimitat el Pla d'Integració."

⁴ L'article 7.1.a) estableix que es produeix una concentració econòmica quan tingui lloc un canvi estable del control de la totalitat o part d'una o diverses empreses com a conseqüència de la fusió de dos o més empreses anteriorment independents.

⁵ Vegeu l'article 9 de la Llei 15/2007, de 3 de juliol, de defensa de la competència.

⁶ Segons informació de les parts, està previst que la fusió sigui aprovada el 21 de gener de 2010 per l'Assemblea General de cada entitat i que el naixement de la nova caixa es produeixi en el segon trimestre del mateix any.

⁷ En els procediments de concentració, l'autoritat de competència ha de sol·licitar als reguladors sectorials l'emissió d'un informe no vinculant en el marc dels expedients de control de concentracions d'empreses que realitzin activitats en els sectors de la seva competència. En el cas que ens ocupa, correspon al Banc d'Espanya exercir el rol de regulador sectorial i emetre informe preceptiu i no vinculant. En la petició de l'informe esmentat s'establirà un termini per a la seva emissió i la seva sol·licitud suspèn el procediment de control de concentracions. No obstant això, si transcorregut el termini establert per l'organisme de competència no s'ha emès l'informe per part del regulador sectorial, s'aixecarà la suspensió del procediment. En qualsevol cas, la suspensió del procediment no podrà superar els 3 mesos.

El Banc d'Espanya haurà d'efectuar la seva pròpia anàlisi de l'operació de concentració amb l'objectiu de garantir el bon funcionament i estabilitat del sistema financer espanyol segons allò que estableix l'article 57.1 de la Llei 26/1988, de 29 de juliol, de disciplina i intervenció de les entitats de crèdit.⁸ Addicionalment, i segons allò que estableix l'article 10.2 del Reial decret 692/1996, de 26 d'abril, sobre el règim jurídic dels establiments financers de crèdit, la fusió haurà de ser autoritzada pel Ministre d'Economia i Hisenda.

En l'àmbit territorial de Catalunya, i segons allò que preveu l'article 9 del Decret legislatiu 1/2008, d'11 de març, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de Caixes d'Estalvi de Catalunya (en endavant, Decret legislatiu 1/2008), les absorcions i fusions de caixes d'estalvis amb domicili a Catalunya han de ser autoritzades pel Govern de la Generalitat i aquesta autorització serà publicada en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya (DOGC) així com als diaris de més difusió en les poblacions on les caixes fusionades tinguin el seu domicili central.

2. IDENTIFICACIÓ DE LES PARTS

En l'àmbit de Catalunya, el concepte de caixa d'estalvis està definit a l'article 1.2 del Decret legislatiu 1/2008 de la següent forma:

"Institucions financeres de caràcter social i de naturalesa fundacional, sense ànim de lucre, no dependents de cap altra empresa, dedicades a la captació, l'administració i la inversió dels estalvis que els són confiats, que deixen els seus serveis a la comunitat, sota el Protectorat públic de la Generalitat, exercit per mitjà del Departament d'Economia i Finances".

Totes les caixes d'estalvis amb domicili central a Catalunya tenen la mateixa naturalesa jurídica, els mateixos drets i obligacions i la mateixa consideració per la Generalitat de Catalunya. Correspon al Conseller d'Economia i Finances aprovar la fundació i els estatuts de les caixes d'estalvis així com admetre-les en el Registre de Caixes d'Estalvis de Catalunya. La inscripció en aquest registre és obligatòria i, a partir d'aquell moment, les entitats inscrites gaudiran de personalitat jurídica pròpia que els permetrà iniciar les seves activitats.⁹

El Protectorat públic, exercit pel Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya, en el marc de les bases i l'ordenació de l'activitat econòmica general i de la política monetària de l'Estat, haurà de (i) estimular totes les accions legítimes de les caixes d'estalvis orientades a millorar el nivell social i econòmic en el seu àmbit d'actuació, (ii) controlar que les caixes d'estalvis compleixin la seva funció econòmica i social, de tal manera que realitzin una adequada política d'administració i d'inversió de l'estalvi privat i, finalment, (iii) vetllar per la seva independència, defensar el seu crèdit, prestigi i estabilitat.¹⁰

Per la seva part, les caixes d'estalvis estan obligades a facilitar al Protectorat públic tot tipus d'informació sobre la seva activitat i gestió, lliurar una còpia de la memòria d'activitats així com dels informes de les auditories externes dels estats financers i del compte de resultats de cada exercici.¹¹ Addicionalment, les caixes d'estalvi també es troben subjectes a la dependència reguladora i supervisora d'altres institucions públiques, com el Banc d'Espanya o la Comissió Nacional del Mercat de Valors.

⁸ Aquest article estableix: "Tota persona física o jurídica que pretengui adquirir, directament o indirectament, una participació significativa en una entitat de crèdit haurà d'informar prèviament d'això al Banc d'Espanya, i indicar la quantia de la participació esmentada, els termes i condicions de l'adquisició i el termini màxim en què es pretengui realitzar l'operació. "

⁹ Vegeu l'article 7 del Decret Legislatiu 1/2008.

¹⁰ Vegeu l'article 2 del Decret Legislatiu 1/2008.

¹¹ Vegeu els articles 52, 53 i 54 del Decret Legislatiu 1/2008.

Segons l'article 3 del Decret legislatiu 1/2008, l'objecte de les caixes d'estalvi es defineix com a:

"Fomentar l'estalvi, fent una captació i una retribució adequades dels estalvis i invertint-los en el finançament d'actius d'interès general mitjançant les operacions econòmiques i financeres permeses per les lleis, i també fomentar el desenvolupament econòmic i social en el seu àmbit d'actuació, d'acord amb els principis que inspiren la responsabilitat social i el bon govern de l'empresa."

Adicionalment, les caixes d'estalvis hauran de realitzar obra social pròpia i en col·laboració amb altres institucions públiques o privades. El Govern ha de complir una tasca orientadora així com identificar les manques i les prioritats respectant, tanmateix, la llibertat de cada entitat quant a l'elecció de les inversions concretes i la forma de gestió i execució de cada actuació. L'obra social pot ser duta a terme, o bé, directament pels òrgans de les caixes d'estalvis, o bé, per ens instrumentals que adoptin la forma de fundació privada subjecta a la legislació civil catalana i que actuïn d'acord amb els criteris del consell d'administració o de la comissió d'obres socials si li ha estat delegada aquesta funció.¹²

Amb caràcter general, el Govern de la Generalitat de Catalunya pot sotmetre a autorització prèvia del Departament d'Economia i Finances les inversions de les caixes d'estalvis en immobles, accions, participacions o altres actius materials, la concessió de grans crèdits o la concentració de riscos en una persona o grup.¹³

Els òrgans de govern de les caixes d'estalvi són l'assemblea general, el consell d'administració i la comissió de control, a qui corresponen l'administració, la gestió, la representació i el control de l'entitat.¹⁴

-) L'assemblea general és l'òrgan suprem de govern i de decisió de les caixes d'estalvis. Els seus membres tenen la denominació de consellers generals i vetllen per la integritat del patrimoni, per la salvaguarda dels interessos de les persones dipositants i per la consecució de les finalitats d'utilitat pública de l'entitat i fixen les directrius d'actuació de la mateixa. L'assemblea general està constituïda per un mínim de 60 i un màxim de 160 membres que representen a les persones imposidores, les entitats o les corporacions fundadores, les corporacions locals i les entitats territorials, els empleats i, finalment, les fundacions, les associacions o les corporacions de caràcter cultural, científic, benèfic, cívic, econòmic o professional implantades en l'àmbit territorial d'actuació de la caixa d'estalvis. La representació d'aquests sectors seguirà la distribució que consti als estatuts de la caixa d'estalvis corresponent.¹⁵
-) El consell d'administració és l'òrgan delegat de l'assemblea general i exerceix les funcions de govern, gestió, administració i representació de la caixa d'estalvis amb plenitud de facultats i sense més limitacions que les reservades expressament a l'assemblea per llei o estatuts.¹⁶
-) Finalment, entre les facultats de la comissió de control destaquen la supervisió de la gestió del consell d'administració, la vigilància del funcionament i de la tasca

¹² Vegeu l'article 4 del Decret Legislatiu 1/2008.

¹³ Vegeu l'article 44 del Decret Legislatiu 1/2008.

¹⁴ Vegeu l'article 13 del Decret Legislatiu 1/2008.

¹⁵ Vegeu els articles 15 i 16 del Decret Legislatiu 1/2008. Segons l'Enciclopèdia Catalana, l'"impositor" és aquella persona que fa una imposició de diners a rèdit o en dipòsit.

¹⁶ Vegeu l'article 27 del Decret Legislatiu 1/2008.

desenvolupada pels òrgans d'intervenció de l'entitat o la revisió del balanç i del compte de resultats de cada exercici anual.¹⁷

Finalment, convé destacar que les caixes d'estalvis catalanes poden obrir oficines en el territori de Catalunya, seguint les normes que dicta el Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya i aquelles altres que els siguin d'aplicació. Així mateix, han de comunicar al departament esmentat l'obertura i tancament d'oficines fora de Catalunya.¹⁸

A continuació, una vegada establert el marc legal de referència d'aquestes entitats financeres a Catalunya, es procedirà a descriure les particularitats de cadascuna d'elles.

2.1 Caixa d'Estalvis de Catalunya

Caixa d'Estalvis de Catalunya (en endavant, Caixa Catalunya) va ser fundada per la Diputació Provincial de Barcelona i va iniciar la seva activitat el 26 d'octubre de 1926 amb el nom de Caixa d'Estalvis Provincial de la Diputació de Barcelona. Posteriorment, amb l'arribada de la Segona República i la reinstauració de la Generalitat, va passar a dir-se Caixa d'Estalvis de la Generalitat de Catalunya. L'any 1977, l'entitat va prendre la denominació actual de Caixa d'Estalvis de Catalunya.

Caixa Catalunya té personalitat jurídica pròpia i plena capacitat d'obrar per a tota mena d'actes i contractes. Està inscrita en el Registre de Caixes d'Estalvis del Banc d'Espanya, en el Registre de Caixes d'Estalvis de Catalunya i en el Registre Mercantil de Barcelona.

Segons els estatuts de Caixa Catalunya, el seu objecte social és el foment de la previsió en general i de l'estalvi en totes les modalitats autoritzades; la captació, custòdia, administració i inversió dels fons confiats en actius segurs i rendibles d'interès general, el foment del desenvolupament econòmic i social en el seu àmbit d'actuació d'acord amb els principis que inspiren la responsabilitat social i el bon govern de l'empresa i la realització d'obres benèfiques i socials.

Amb la finalitat d'aconseguir el seu objecte social, Caixa Catalunya pot: (i) promoure i realitzar inversions així com tota classe d'activitats econòmiques i financeres, orientades a millorar el nivell social i econòmic de la comunitat del seu àmbit d'actuació i el de la mateixa entitat, (ii) promoure i realitzar les operacions i oferir els serveis d'intermediació i mediació financera en les diverses modalitats i formes, (iii) promoure i realitzar els serveis i operacions de previsió i els de caràcter general com poden ser els de caixa, de dipòsit, de finançament, en comissió i d'interès social, (iv) concedir premis i altres incentius als seus dipositants i a impositors per estimular la pràctica de l'estalvi i la previsió, (v) dur a terme les accions necessàries per a un millor i més alt desenvolupament de la seva condició d'entitat financera, de dipòsit, de crèdit, de previsió i de mitjancer financer, del seu objecte social i de la societat civil en la qual serveix, i (vi) promoure, constituir i sostenir obres benèfiques i socials de gestió directa o indirecta, pròpies o en col·laboració amb altres institucions o persones físiques o jurídiques.

L'Assemblea General de Caixa Catalunya està constituïda per 161 consellers generals¹⁹: 26 procedents de corporacions municipals, 60 en representació dels impositors, 20 en

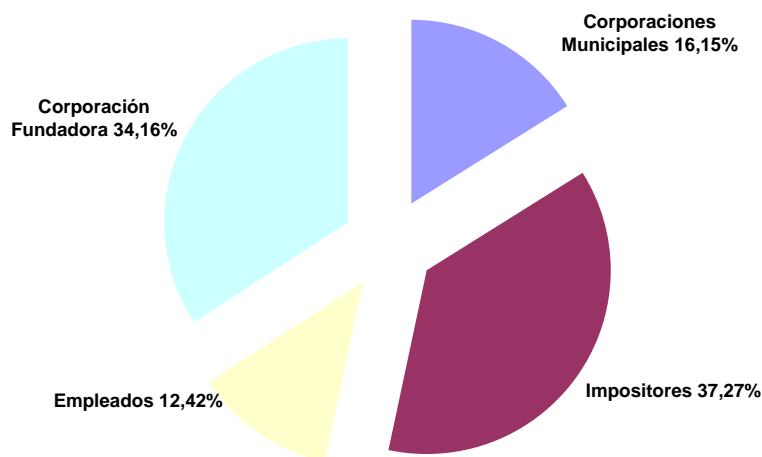
¹⁷ Vegeu els articles 35 i 36 del Decret Legislatiu 1/2008.

¹⁸ Vegeu l'article 45 del Decret Legislatiu 1/2008.

¹⁹ Per complir amb allò establert en la Llei estatal 62/2003 així com al Decret de la Generalitat de Catalunya 311/2004, l'Ajuntament de Madrid va nomenar un representant territorial el mes de març de 2006. Per aquest motiu, l'Assemblea de

representació dels empleats i 55 que procedeixen de la corporació fundadora (veure Il·lustració 1).²⁰

Il·lustració 1. Procedència dels consellers de l'Assemblea General de Caixa Catalunya

Font: Informe Anual de Govern Corporatiu de Caixa Catalunya per a l'any 2008

A finals de l'any 2008, i segons dades publicades per la Direcció General de Política Financera de la Generalitat de Catalunya, Caixa Catalunya disposava d'un total de 61.340 milions d'euros d'actiu, 47.418 milions d'euros de recursos aliens, 2.767 milions d'euros de fons propis i 51.191 milions d'euros de crèdits i comptava amb una plantilla formada per 6.645 professionals (veure Il·lustració 2). La principal activitat de Caixa Catalunya la constitueixen les activitats de banca minorista.

Il·lustració 2. Principals dades econòmiques de Caixa Catalunya: 2007-2008

Caixa Catalunya (millones de euros)		
Año	2007	2008
Activos	65.453	61.340
Recursos ajenos	49.179	47.418
Fondos propios	2.440	2.767
Creditos	50.461	51.191
Personal	6.673	6.645

Fuente: Direcció General de Política Financera de la Generalitat de Catalunya

Caixa Catalunya té el seu domicili social a Barcelona i el seu àmbit prioritari d'actuació se centra a Catalunya. Addicionalment, podrà estendre la seva actuació a aquelles zones geogràfiques - tant a la resta d'Espanya com a l'estranger- que acordin els seus òrgans de govern i que li permeti la legislació vigent, La distribució territorial de les oficines de Caixa Catalunya, segons la informació facilitada a la seva pròpia pàgina web, pot veure's resumida

Caixa Catalunya està composta temporalment per 161 consellers, circumstància prevista i autoritzada en la disposició transitòria del Decret 311/2004 de la Generalitat i que es repararà en la pròxima renovació parcial.

²⁰ Informació obtinguda de l'Informe Anual de Govern Corporatiu de Caixa Catalunya per a l'any 2008 disponible a la seva pàgina web (consultada el desembre de 2009).

en la II-lustració 3. El 63% de les oficines estan situades en la Comunitat Autònoma de Catalunya mentre que el 37% restant es distribueixen per la resta del territori nacional.

II-lustració 3. Oficines de Caixa Catalunya segons la seva localització

Nº Oficines de Caixa Catalunya	
Barcelona	589
Girona	41
Tarragona	39
Lleida	56
CATALUNYA	725
Otras Comunidades Autónomas	431
TOTAL	1156

Fuente: página web de la entidad consultada en diciembre de 2009

Destaca la forta implantació a la província de Barcelona amb 589 oficines, valor que representa el 51% de les seves oficines en número. Els municipis amb una presència més gran d'oficines de Caixa Catalunya són: Barcelona amb 239 oficines, L'Hospitalet de Llobregat amb 26 oficines i Badalona amb 20 oficines. Fora de la província de Barcelona, destaca la ciutat de Lleida amb un total de 12 oficines. Caixa Catalunya té presència física pràcticament en totes les Comunitats Autònomes incloent les Illes Canàries i les Balears i, entre elles, destaquen la Comunitat de Madrid, on disposa de 124 oficines i la Comunitat Valenciana amb 106 oficines.²¹

L'Obra Social de Caixa Catalunya orienta les seves activitats a cinc àmbits d'actuació: (i) l'atenció social, (ii) la inclusió social, (iii) la cultura, (iv) el medi ambient i (v) el R+D+i. En el 2008, els recursos emprats per a l'Obra Social de Caixa Catalunya van ser de 82,1 milions d'euros; d'aquests, 10,8 van ser destinats a l'àmbit d'atenció social, 13,0 a l'àmbit d'inclusió social, 12,5 a l'àmbit de cultura, 7,2 al de medi ambient i 1,7 a programes de R+D+i. De la resta, 11,6 milions es van destinar a la concessió d'ajuts a altres entitats i institucions per a la realització d'activitats socials i 25,3 milions a inversions en immobilitzat i manteniment de l'Obra Social pròpia.²²

Caixa Catalunya va iniciar l'any 1985 la constitució del seu grup financer per tal d'oferir una cobertura més amplia als seus clients. Aquest grup està constituït, a més de per la pròpia Caixa Catalunya (que actua com a entitat matriu), per un conjunt de societats que realitzen activitats principalment en àrees financeres, d'assegurances, immobiliàries, de serveis, de fons d'inversió i de pensions i creditícies. Algunes de les empreses que formen part d'aquest grup són: Ascat Assegurances Generals (Companyia d'Assegurances de la llar), Ascat Mediació (Intermediació d'assegurances), Ascat Vida (Companyia d'Assegurances), Caixa Catalunya AGS (Administració i Gestió de Serveis), Caixa Catalunya Gestió (Gestora de fons d'inversió), Gestió d'Actius Titulitzats (Gestora de fons de titulització d'actius), Invercartera (Gestió de participacions) i Procam (Holding immobiliari).

²¹ Informació obtinguda pel cercador d'oficines de la seva pròpia pàgina web.

²² Per ampliar la informació llegir l'Informe Anual de Caixa Catalunya de l'any 2008.

2.2 Caixa d'Estalvis de Tarragona

Fundada per acord de la Diputació de Tarragona el 15 de setembre de 1949, amb denominació social Caixa d'Estalvis de Tarragona (en endavant, Caixa Tarragona), Caixa Tarragona va obrir la seva primera oficina l'any 1952 i la seva seu social es troba a la ciutat del mateix nom. Té personalitat jurídica pròpia i està inscrita en el Registre de Caixes d'Estalvis de Catalunya, en el Registre de Caixes d'Estalvis del Banc d'Espanya i al Registre Mercantil de Tarragona. Està subjecta a la supervisió del Banc d'Espanya i del Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya i és membre del Fons de Garantia de Dipòsits de Caixes d'Estalvi, de la Federació Catalana de Caixes d'Estalvis i de la Confederació Espanyola de Caixes d'Estalvi.

Segons els estatuts de Caixa Tarragona, l'objecte d'aquesta institució és el foment de l'estalvi, fent una captació i una retribució adequades dels estalvis i invertint-los en el finançament d'actius d'interès general mitjançant les operacions econòmiques i financeres permeses per les lleis. Addicionalment, haurà de fomentar el desenvolupament econòmic i social en el seu àmbit d'actuació, d'acord amb els principis que inspiren la responsabilitat social i el bon govern de l'empresa.

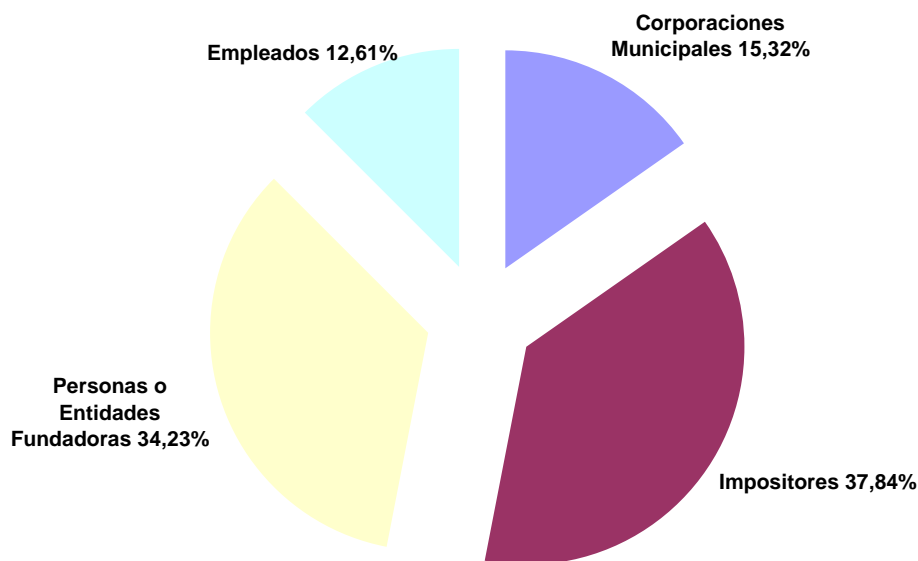
L'entitat està clarament orientada a la cobertura de les necessitats dels seus clients en matèria de finançament, dipòsits i serveis, i en l'assessorament de les seves inversions i cobertures dels seus riscos essent la seva activitat principal la banca minorista. A títol merament enunciatiu podrà: (i) administrar els fons propis i aliens que li hagin estat confiats, i realitzarà qualsevol tipus d'inversió, (ii) facilitar el crèdit en totes les seves modalitats fins i tot el finançament i el descompte, (iii) realitzar tot tipus de serveis d'inversió, auxiliars o complementaris dels mateixos al mercat de valors, (iv) crear societats, fundacions i altres entitats de qualsevol naturalesa per completar o expandir les seves activitats financeres, socials o altres, (v) comprar, vendre, tenir en dipòsit, administrar i gestionar per compte propi i de tercers, accions, participacions, obligacions, bons, pagarés, lletres i qualsevol altre valor, tant públic com privat, i en general actius financers i altres béns dins dels límits legalment establerts, (v) realitzar l'activitat de mediació d'assegurances i reassegurances i (vi) exercir l'activitat financera pròpia de les entitats de crèdit i realitzar tots els serveis i les operacions que li permetin les lleis.

L'Assemblea General de Caixa Tarragona està constituïda per 111 consellers generals: 17 de procedents de corporacions municipals, 42 en representació dels impositors, 38 en representació de les persones o entitats fundadores i 14 en representació dels empleats (veure Il·lustració 4).²³

---

²³ Informació obtinguda de l'Informe Anual de Govern Corporatiu de Caixa d'Estalvis de Tarragona per a l'any 2008.

II-lustració 4. Procedència dels consellers de l'Assemblea General de Caixa Tarragona

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Informe Anual de Govern Corporatiu per a l'any 2008

A finals de l'any 2008, i segons dades publicades per la Direcció General de Política Financera de la Generalitat de Catalunya, Caixa Tarragona disposava d'un total de 11.428 milions d'euros d'actiu, 7.029 milions d'euros de recursos aliens, 483 milions d'euros de fons propis i 7.232 milions d'euros de crèdits i comptava amb una plantilla formada per 1.468 professionals (veure il·lustració 5).

II-lustració 5. Principals dades econòmiques de Caixa Tarragona: 2007-2008

Caixa Tarragona (millones de euros)		
Año	2007	2008
Activos	8.976	11.428
Recursos ajenos	6.683	7.029
Fondos propios	439	483
Creditos	6.773	7.232
Personal	1.493	1.468

Fuente: Direcció General de Política Financera de la Generalitat de Catalunya

En el territori de Catalunya, Caixa Tarragona té oficines a les províncies de Barcelona, Tarragona i Lleida però no compta amb presència física a la província de Girona. Més de la meitat de les seves oficines (175 de 300) estan situades en la seva àrea d'influència que és la província de Tarragona. Els municipis catalans amb un nombre més gran d'oficines de Caixa Tarragona són la ciutat de Tarragona amb 29 oficines, la ciutat de Barcelona amb 27 i Reus amb 20. La II-lustració 6 mostra que Caixa Tarragona compta amb una xarxa de 300 oficines, la gran majoria d'elles en terres catalanes encara que també destaquen algunes oficines ubicades a les Comunitats Autònomes de Madrid, Aragó i València.²⁴

²⁴ Informació obtinguda pel cercador d'oficines de la seva pròpia pàgina web.

II-lustració 6. Oficines de Caixa Tarragona segons localització

Nº de Oficinas Caixa Tarragona	
Barcelona	85
Tarragona	175
Lleida	17
CATALUNYA	277
Otras Comunidades Autónomas	23
TOTAL	300

Fuente: página web de la entidad consultada en diciembre de 2009

Caixa Tarragona realitza obra social pròpia i en col·laboració amb altres institucions públiques o privades. Canalitza, a través de l'actuació de la seva Obra Social, el retorn a la societat d'una part del benefici aconseguit a través de la seva activitat financera. Les actuacions de l'Obra Social es duen a terme tant de forma directa com per part de dues fundacions constituïdes per Caixa Tarragona: Fundació Privada Taller Ocupacional Promoció Minusvàlids-Caixa Tarragona i Fundació Privada Caixa Tarragona.

Les actuacions realitzades durant l'any 2008 van mantenir una distribució equilibrada entre les dutes a terme directament per l'entitat (obra pròpia, 50'39%) i les realitzades en col·laboració amb altres entitats (obra en col·laboració, 49'61%). Durant l'any 2008, l'Obra Social de Caixa Tarragona va realitzar un total de 2.301 activitats distribuïdes en tres àrees diferents: l'àrea social (48%), l'àrea cultural (29%) i l'àrea educativa (23%). Els projectes desenvolupats es van enquadrar en set àmbits d'actuació: dependència (23'4%), integració social (21'4%), cultura (18'4%), patrimoni i medi ambient (15'2%), educació i investigació (8'9%), gent gran (7'5%) i temps lliure i esport base (5'2%).²⁵

El Grup Caixa Tarragona, en data 31 de desembre de 2007, estava format per les següents empreses: Expansió Intercomarcal, SL, Tot Corredoria d'Assegurances, SA, Iridion Solucions Tecnològiques, SA, Caixa Tarragona Gestió, SGIIC, SA, Tarraco Inverselect, SL i Caixa Tarragona Vida, SA.²⁶

2.3 Caixa d'Estalvis de Manresa

Caixa d'Estalvis de Manresa (en endavant, Caixa Manresa) és una institució benèfica-social d'estalvi popular creada el juny de 1864 amb seu social a la ciutat del mateix nom. Té personalitat jurídica plena i independent i capacitat total per realitzar tota mena d'actes i contractes. És una entitat subjecta a la supervisió del Banc d'Espanya i està inscrita en el Registre Especial de Caixes d'Estalvi del Banc d'Espanya, en el Registre de Caixes d'Estalvis de Catalunya i en el Registre Mercantil de Barcelona. És membre del Fons de Garantia de Dipòsits de Caixes d'Estalvis, de la Federació Catalana de Caixes d'Estalvis i de la Confederació Espanyola de Caixes d'Estalvi.

Segons els seus Estatuts, l'objecte de Caixa Manresa és el foment de l'estalvi i la captació de recursos en general, l'administració i la inversió dels fons corresponents en actius

²⁵ Vegeu l'Informe Anual 2008 de Caixa Tarragona.

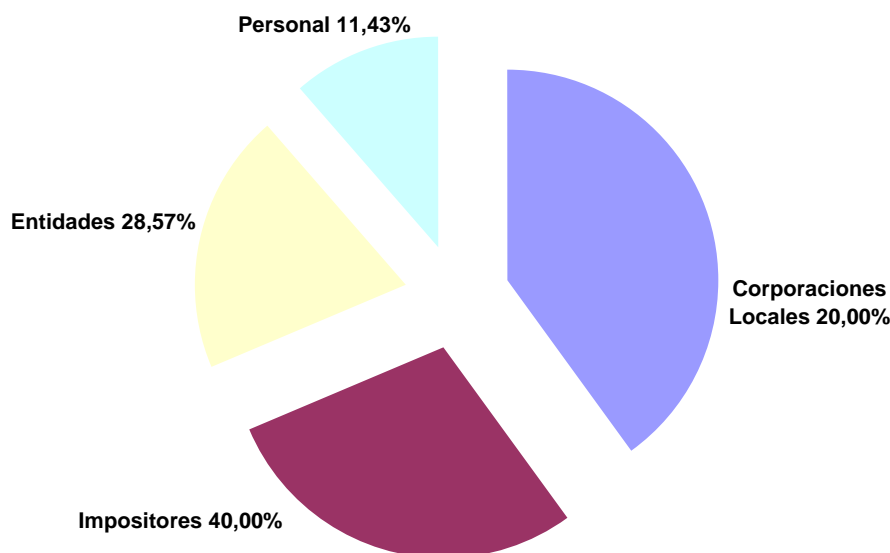
²⁶ Vegeu la Memòria dels Comptes Anuals.

rendibles a fi de generar productes. Els excedents d'aquestes activitats es dedicaran a constituir reserves, a estimular els impositors i realitzar obres socials i culturals.

Amb la finalitat de desenvolupar la seva activitat, l'entitat realitzarà les operacions pròpies de les Caixes Generals d'Estalvi, en la forma i condicions que permetin les disposicions legals i la pràctica i podrà realitzar també quantes altres operacions similars o complementàries estiguin permeses a les entitats financeres, i de previsió, previ compliment de les formalitats necessàries. Aquestes activitats les podrà dur a terme directament o bé mitjançant la creació de societats, fundacions o altres entitats, de caràcter filial o no dotant-les dels corresponents recursos, amb l'objectiu de fomentar el desenvolupament econòmic i social del seu àmbit d'actuació, i sempre d'acord amb els principis que inspiren la responsabilitat social i el bon govern de l'empresa.

L'Assemblea General de Caixa Manresa està constituïda per 105 consellers generals: 21 procedents de corporacions locals, 42 en representació dels impositors, 30 en representació de les entitats fundadores i 12 en representació dels empleats (veure il·lustració 7).²⁷

II-lustració 7. Procedència dels consellers de l'Assemblea General de Caixa Manresa

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'informe anual de govern corporatiu any 2008

A finals de l'any 2008, i segons dades publicades per la Direcció General de Política Financera de la Generalitat de Catalunya, Caixa Manresa disposava d'un total de 6.556 milions d'euros d'actiu, 5.377 milions d'euros de recursos aliens, 322 milions d'euros de fons propis i 4.636 milions d'euros de crèdits i disposava d'una plantilla formada per 835 professionals (veure il·lustració 8). La principal activitat de Caixa Manresa la constitueixen les activitats de banca minorista.

²⁷ Informació obtinguda de l'Informe Anual de Govern Corporatiu de Caixa Manresa per a l'any 2008.

II-lustració 8. Principals dades econòmiques de Caixa Manresa: 2007-2008

Caixa Manresa (millions de euros)		
Año	2007	2008
Activos	5.933	6.556
Recursos ajenos	5.027	5.377
Fondos propios	298	322
Creditos	4.394	4.636
Personal	826	835

Fuente: Direcció General de Política Financera de la Generalitat de Catalunya

En relació amb el nombre d'oficines, encara que Caixa Manresa sigui l'entitat més petita de les tres que es fusionen, compta amb oficines distribuïdes per totes les províncies catalanes. Caixa Manresa destaca, especialment, per la seva forta implantació a la ciutat que li dona nom, on disposa d'un total de 15 oficines; la segueix la ciutat de Barcelona amb un total de 6 oficines. La II-lustració 9 mostra que Caixa Manresa disposa d'una xarxa de 146 oficines totes elles a la Comunitat Autònoma de Catalunya excepte una d'elles ubicada en el centre de Madrid.²⁸

II-lustració 9. Oficines de Caixa Manresa segons localització

Nº de Oficinas Caixa Manresa	
Barcelona	124
Girona	5
Tarragona	6
Lleida	10
CATALUNYA	145
Otras Comunidades Autónomas	1
TOTAL	146

Fuente: página web de la entidad consultada en diciembre de 2009

Caixa Manresa també desenvolupa un important esforç a la seva Obra Social. Tant els programes propis com els de col·laboració amb altres entitats ajuden a fer realitat multitud de projectes, des d'ajuts universitaris fins a atenció a persones en situació de dependència. Respecte dels ajuts universitaris destaquen el Premi Emprenedors Caixa Manresa, que fomenta l'esperit emprenedor i la iniciativa empresarial, així com el mercat de treball Àgora, que facilita un punt de trobada entre els estudiants que finalitzen els seus estudis i les empreses.

Caixa Manresa és l'entitat dominant d'un grup d'entitats participades que formen el Grup de Caixa d'Estalvis de Manresa. En resum, el Grup Caixa Manresa està format per entitats dependents, entitats multigrup i les inversions en entitats associades. Respecte de les entitats dependents de Caixa Manresa, que són controlades en un 100%, es troben: Caixa

²⁸ Segons el cercador d'oficines de la seva pròpia pàgina web.

Manresa Inversió, SGII, SAU, Caixa Manresa Operador de Banca-Seguros, Vinculado, SAU, Saticem Immobiliària, SL, Saticem Holding SL, Caixa Manresa Vida, SAU, Caixa Manresa Immobiliària Social, SLU, Caixa Manresa Preferents, SAU, Tramibages, SL, Caixa Manresa Oncasa Immobiliària SL, Saticem Immobles en lloguer, SL, Saticem Gestió, SL, Caixa Manresa Companyia d'Assegurances, SAU i Servimanresa Actius en lloguer SL.

3. MERCAT DE REFERÈNCIA

Per a poder valorar si aquesta operació de concentració pot modificar substancialment l'estructura del mercat i, per tant, afavorir en el curt o llarg termini conductes anticompetitives per part de les entitats que avui es fusionen, es requereix prèviament delimitar el mercat de referència, tant de producte com geogràfic, així com analitzar la posició de les entitats esmentades en el mateix mercat.

La Comissió Europea, en la seva Comunicació relativa a la definició de mercat de referència a efectes de la normativa comunitària en matèria de competència, estableix:²⁹

- *"El mercat de producte de referència comprèn la totalitat dels productes i serveis que els consumidors considerin intercanviables o substituïbles a raó de les seves característiques, físiques i tècniques, nivell de preu, l'ús que es preveu fer d'ells, sistema de distribució o definicions legals o reglamentàries del producte. Per a la definició dels mercats de producte cal tenir en compte la possible existència de productes i serveis substitutius que poden actuar com a restricció competitiva. Aquesta restricció competitiva pot provenir de l'existència en el mercat d'altres productes i serveis que els consumidors consideren intercanviables (substituïbilitat pel costat de la demanda) o de l'existència d'oferts disposats a dedicar amb immediatesa els seus recursos a l'oferta dels productes i serveis esmentats (substituïbilitat pel costat de l'oferta). "*
- *"El mercat geogràfic de referència comprèn la zona en la qual les empreses participants desenvolupen activitats de subministrament i demanda dels productes i serveis de referència, en la qual les condicions de competència són prou homogènies i que pot distingir-se d'altres zones geogràfiques pròximes degut, en particular, que les condicions de competència en ella són sensiblement diferents a aquelles. Entre els factors que intervenen a l'hora de determinar el mercat geogràfic s'ha de citar la naturalesa i les característiques dels productes i serveis en qüestió, l'existència de barreres a l'entrada, les preferències dels consumidors, l'existència de diferències apreciables en les quotes de mercat de les empreses en zones geogràfiques pròximes i l'existència d'importants diferències de preus o altres factors pertinents. "*

Les implicacions de la definició del mercat de referència són significatives ja que una vegada aquest s'hagi delimitat, es durà a terme una anàlisi estructural que pot arribar a condicionar la valoració econòmica i jurídica de l'operació des de la perspectiva de la competència.

²⁹ Comunicació de la Comissió relativa a la definició de mercat de referència a efectes de la normativa comunitària en matèria de competència *Diari Oficial* núm. C 372 de 09/12/1997 pàg. 0005 -0013.

3.1 Mercat de producte de referència

Caixa Catalunya, Caixa Tarragona i Caixa Manresa operen al sector K.64 de serveis financers, excepte assegurances i fons de pensions (NACE 2009). Per això, la definició de mercat rellevant de producte s'iniciarà en aquest sector i es procedirà a una anàlisi d'ampliació o estrenyiment fent ús d'un doble criteri: (i) d'una banda, s'identifiquen i, posteriorment, es classifiquen els diferents serveis que s'ofereixen en l'àmbit del sistema bancari, i (ii) d'una altra, s'han de tenir en consideració les tipologies d'entitats financeres que puguin oferir aquests serveis.

- (i). **Serveis del sistema bancari:** el sistema bancari es divideix en un gran nombre de submercats amb considerables diferències quant a les característiques dels productes, la seva oferta i demanda, l'estructura competitiva, el grau de transparència i la informació disponible en els mateixos.

Seguint l'aproximació tradicional sobre aquesta matèria de la Comissió Europea³⁰ i de l'antic Tribunal de Defensa de la Competència (actualment, CNC)³¹, en el sector bancari solen distingir-se tres segments d'activitat: (i) la banca minorista, que comprèn els serveis bancaris destinats a famílies i petites i mitjanes empreses, (ii) la banca corporativa, que engloba els serveis bancaris a grans empreses, i (iii) la banca d'inversions i operacions en els mercats monetaris, que agrupa les operacions en els mercats financers. La justificació d'aquesta segmentació en tres submercats prové tant de la composició de la demanda, com de la naturalesa i composició dels serveis ofertats i els canals de distribució utilitzats pels diferents serveis.

Cadascun d'aquests segments d'activitat inclou un gran nombre de prestacions:

- La banca minorista engloba els comptes corrents, els comptes d'estalvi, els dipòsits a termini, la comercialització de recursos com els fons d'inversió, els fons de pensions i patrimonis personals, els crèdits i préstecs i les operacions relatives a les targetes de crèdit.

Una de les característiques que sol destacar-se de la banca minorista és la seva necessitat d'estendre una àmplia xarxa de sucursals per a satisfer als clients ja que, en general, solen ser nombrosos, dispersos geogràficament i efectuen un gran nombre d'operacions de petita quantia.

- La banca corporativa agrupa productes com els dipòsits de grans empreses, els préstecs a curt termini a grans empreses, les emissions de deute, els crèdits de garantia, els *swaps*, la gestió de paper comercial, els fons d'inversió col·lectiva i el leasing.
- La banca d'inversions i d'operacions en els mercats monetaris inclou les operacions en els mercats esmentats i en els de divises, les operacions d'adquisició i venda de títols en els mercats primari i borsari o secundari, així com els serveis d'assessoria sobre emissió de diversos tipus d'instruments i la gestió de cartera i inversions.

³⁰ Assumptes NIV/M.342-Fortis/CGER, NIV/M.573-Ing/Barings, NIV/M.983-Bacob Banque/Banque Paribas Belgique, NIV/M.981 Fortis/Ask-CGER, NIV/M.1172 Fortis AG/General Bank.

³¹ Vegeu expedients C-39/99, Banco Santander/Central Hispano i C-43/99, Caja de Ahorros Municipal de Vigo, Caja de Ahorros Provincial de Ourense i Caja de Ahorros Provincial de Pontevedra, C-47/99 Banco Bilbao Vizcaya i Argentaria, Caja Postal i Banco Hipotecario, C-51/00 Caja de Ahorros de Navarra i Monte de Piedad Municipal de Pamplona de l'antic Tribunal de Defensa de la Competència.

- (ii). **Entitats que poden oferir els serveis del sistema bancari:** es podria parlar de certa especialització en el sector bancari ja que és més habitual que siguin els bancs i no les caixes d'estalvis o les cooperatives de crèdit qui ofereixin els serveis inclosos en els segments de banca corporativa i banca d'inversions per ser aquests més complexos i sofisticats i requerir una demanda formada per particulars amb elevat poder adquisitiu o grans empreses.

D'altra banda, els serveis de banca minorista són més comuns i, encara que de menor valor afegit, generen un important volum de transaccions ja que els destinataris finals són particulars i petites i mitjanes empreses. Per la seva idiosincràsia i vocació, és més habitual que les caixes d'estalvis ofereixin aquest tipus de serveis. Ara bé, aquests serveis no els ofereixen de forma exclusiva les caixes d'estalvi sinó que els bancs i les cooperatives de crèdit també els inclouen en els seus catàlegs de productes financers. En aquest sentit, caixes d'estalvis, bancs i cooperatives de crèdit es consideren entitats substituïbles i, per tant, han de ser considerades totes elles dins del mateix mercat.

La Il·lustració 10 mostra, per a la totalitat del territori espanyol, les dades de crèdit, dipòsits i nombre d'oficines, indicadors propis de l'activitat de banca minorista, desagregats per tipologia d'entitat -bancs, caixes d'estalvis i cooperatives de crèdit- reafirmant que totes elles són substituïbles tant pel costat de l'oferta com de la demanda.

Il·lustració 10. Crèdit, dipòsits i núm. d'oficines a Espanya (juny 2009)

	Crèdit	%	Depòsits	%	Nº oficines	%
Bancos	845.593	45,7%	528.063	43,0%	15.071	33,7%
Cajas de ahorro	909.338	49,1%	621.431	50,6%	24.607	55,0%
Cooperativas de crédito	97.123	5,2%	78.184	6,4%	5.081	11,4%
TOTAL	1.852.054	100,0%	1.227.678	100,0%	44.759	100,0%

Fuente: Boletín Estadístico del Banco de España (noviembre 2009). En millones de euros.

Catalunya representa una part significativa del sistema bancari espanyol, aproximadament, una sisena part segons dades de Banc d'Espanya per a juny de 2009. En concret, el percentatge de crèdit a Catalunya és del 19,55%, el de dipòsits és del 16,31% i el percentatge de nombre d'oficines és del 17,54% (veure il·lustració 11).

Il·lustració 11. Pes de Catalunya (juny 2009)

	Catalunya	Espanya	%Catalunya/Espanya
Crèdit	362.131	1.852.054	19,55%
Depòsits	200.173	1.227.678	16,31%
Nº oficines	7.849	44.759	17,54%

Fuente: Boletín Estadístico del Banco de España (noviembre 2009). En millones de euros.

Aquestes dades es complementen amb aquelles que ofereix la Direcció General de Política Financera de forma pública a la pàgina web del Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya. Encara que existeixen certes dificultats perquè les dades siguin comparables, el cert és que les magnituds dels pesos calculats per a Catalunya en relació amb Espanya són molt similars (veure il·lustració 12).

II·lustració 12. Pes de Catalunya (desembre 2008)

	Catalunya	Espanya	% Catalunya/Espanya
Activos totales	491.990	2.778.638	17,7%
Recursos ajenos	391.414	1.980.191	19,8%
Fondos propios	23.661	171.730	13,8%
Créditos	378.774	1.810.998	20,9%
Empleados	58.291	270.804	21,5%
Oficinas	10.728	45.812	23,4%

Fuente: Direcció General de Política Financera del Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya (diciembre 2008). En millones de euros.

Així doncs, s'ha de considerar que les condicions de competència en el mercat de banca minorista divergeixen substancialment de les condicions de competència que es donen en la resta de segments identificats dins del sector bancari. Si a això se li suma que les tres entitats que es fusionen- Caixa Catalunya, Caixa Tarragona i Caixa Manresa- concentren la seva activitat principal en el segment de banca minorista, es conclou que el mercat de producte rellevant per a aquesta operació de concentració és el mercat dels serveis de banca minorista.³²

3.2 Mercat geogràfic de referència

Malgrat la tendència a la internacionalització de l'economia, la Comissió Europea ha definit l'àmbit geogràfic de la banca minorista com a nacional a causa de les diferents condicions competitives entre els països, com poden ser les diferències d'idioma, les preferències dels consumidors pels oferents locals, la diferent cultura dels negocis i la importància que encara manté en aquest segment bancari la xarxa d'oficines. Encara que no es descarta que, en un futur, amb l'expansió dels canals alternatius de distribució que estan permetent les noves tecnologies, especialment en les àrees de banca telefònica i per Internet, el mercat geogràfic de la banca minorista pugui arribar a considerar-se supranacional.³³

Per la seva part, l'antic Tribunal de Defensa de la Competència (en endavant, TDC), a causa de les característiques de la demanda de serveis bancaris a Espanya, ha assenyalat específicament la necessitat de tenir en compte una delimitació territorial més estreta que la nacional quan s'hagin d'analitzar els efectes sobre la competència de la concentració entre entitats de crèdit.³⁴ En particular, a l'expedient de concentració econòmica 43/99, el TDC va afirmar:

"En relació amb el sistema bancari espanyol, el Tribunal ha assenyalat específicament en informes anteriors que, a causa de determinades característiques de la demanda de serveis bancaris al nostre país, [...] a l'analitzar la concentració de la banca minorista cal introduir necessàriament els elements territorials.

Tenint en compte l'anàlisi realitzada, el Tribunal considera que el plantejament sobre la definició del mercat geogràfic dels serveis de la banca minorista, introduint elements territorials, pot ser divers segons prevalguin uns o altres arguments, això és,

³² Raonaments semblants han estat utilitzats per l'antic Tribunal de Defensa de la Competència en diferents operacions de concentració entre caixes d'estalvis com en els expedients C-43/99, Caja de Ahorros Municipal de Vigo, Caja de Ahorros Provincial de Ourense i Caja de Ahorros Provincial de Pontevedra i C-51/00 Caja de Ahorros de Navarra i Caja de Ahorros y Monte de Piedad Municipal de Pamplona.

³³ Assumpte NIV/M.1172-FORTIS AG/general BANK.

³⁴ Expedients C-39/99 Banco Santander/Central Hispà, C-43/99, Caixa d'Estalvis Municipal de Vigo, Caixa d'Estalvis Provincial d'Ourense i Caixa d'Estalvis Provincial de Pontevedra i C-51/00 Caixa d'Estalvis de Navarra i Caja de Ahorros y Caja de Ahorros y Monte de Piedad Municipal de Pamplona.

autonòmic, comarcal, provincial o local. Entre ells, el mercat més estret que podria analitzar-se, en el present cas, és el d'àmbit provincial".

Aquesta delimitació territorial és especialment necessària donada la tradicional vinculació entre les caixes d'estalvi i la Comunitat Autònoma o província de les quals és originària, que fa que aquestes entitats financeres fins i tot portin el nom de la regió en la qual s'ubiquen les seves seus; per exemple, Caja Navarra, Caixa Tarragona, Caixa Girona, Caja Extremadura, Caixa Galicia o Caja Cantabria entre d'altres. Tal i com mostra la II-lustració 13 del total de caixes existents en el territori espanyol l'any 2009, 10 d'elles tenen la seva seu ubicada a Catalunya, la segueixen Castella i Lleó amb 6 entitats i Andalusia amb 5. La resta de comunitats autònomes compta amb 1, 2 o 3 entitats amb noms relacionats amb la seva ubicació provincial o autonòmica.

II-lustració 13. Nombre de Caixes d'Estalvi per Comunitat Autònoma

Comunitats Autònomes	Nombre d'entitats (2009)
Catalunya	10
Navarra	1
Aragó	2
Balears	2
Comunitat Valenciana	3
Múrcia	1
Andalusia	5
Canàries	2
Castella-la Manxa	2
Extremadura	2
Madrid	1
Castella i Lleó	6
Galícia	2
Astúries	1
Cantàbria	1
País Basc	3
La Rioja	1
TOTAL	45

Per al cas concret de Catalunya, i a nivell provincial, Barcelona representa el 80% del mercat català, en particular i segons dades del Banc d'Espanya, a Barcelona es concentren el 81,4% dels crèdits, el 80,9% dels dipòsits i el 71,6% de les oficines. En cadascuna de les províncies de Girona, Lleida i Tarragona es concentra menys del 10% dels crèdits i dels dipòsits del mercat català (veure il·lustració 14).

II-lustració 14. Indicadors a nivell provincial

	Crédito	%	Depósitos	%	Num. Oficinas	%
Barcelona	294.824	81,4%	161.974	80,9%	5.616	71,6%
Girona	25.038	6,9%	15.400	7,7%	838	10,7%
Lleida	14.732	4,1%	9.473	4,7%	576	7,3%
Tarragona	27.537	7,6%	13.326	6,7%	819	10,4%
TOTAL CATALUNYA	362.131	100%	200.173	100%	7.849	100%

Fuente: Boletín Estadístico del Banco de España. Noviembre 2009. Millones de euros.

Aquesta limitació geogràfica imposada per la normativa existent en el passat ha continuat produint rellevants efectes en el present i, a causa d'aquesta inèrcia, l'expansió de les caixes d'estalvis a altres zones encara continua essent molt limitada:³⁵

³⁵ Expedient de concentració econòmica del TDC 51/00 Caja de Ahorros de Navarra i Caja de Ahorros y Monte de Piedad Municipal de Pamplona.

"Aquesta disparitat és conseqüència en part dels antecedents regulatoris d'aquestes entitats, en particular, de la vigència fins a data relativament recent del denominat principi de territorialitat. Sorgit de l'origen mateix de les caixes com a entitats creades per afavorir econòmicament els seus respectius territoris d'origen a través de l'obra social, aquesta normativa ha restringit la capacitat de les caixes per obrir oficines a tot el territori nacional des del Decret de 17 de maig de 1940, encara que va ser més clarament expressat en l'Ordre de 24 de juny de 1964 de regulació de l'expansió de les caixes d'estalvi, a través de la limitació de l'obertura de sucursals a l'àmbit territorial normal de les caixes (que és) la província on rau la seu central de cada entitat i, únicament en aquest àmbit o en aquelles províncies en les quals ja estiguessin, podran sol·licitar l'obertura de noves oficines".

No obstant això, a partir de l'eliminació l'any 1989 de les barreres a l'expansió geogràfica de les caixes d'estalvi, s'ha diluït, encara que poc, la tradicional fragmentació territorial del mercat de les caixes. Per aquest motiu, a Catalunya, com a la resta de Comunitats Autònomes, actualment no operen únicament caixes catalanes ni aquestes es limiten a actuar únicament en el territori català. La Il·lustració 15 mostra que, l'any 2002, del total d'oficines bancàries a Catalunya, un 89,4% pertanyen a caixes catalanes mentre que el 10,6% restant pertanyen a caixes d'estalvis procedents d'altres Comunitats Autònomes.

Il·lustració 15. Oficines a Catalunya de caixes d'estalvi catalanes i de fora de Catalunya

	1987	%	1992	%	1997	%	2002	%
Núm oficines de caixes catalanes en Catalunya	2.919	95,7%	3.395	95,9%	3.873	94,6%	4.351	89,4%
Núm oficines de caixes del rest de Espanya en Catalunya	131	4,3%	144	4,1%	223	5,4%	515	10,6%
TOTAL	3.050	100%	3.539	100%	4.096	100%	4.866	100%

Fuente: "Estudis monogràfics 2003. El sistema bancari a Catalunya," Antonio Garrido Torres

Adicionalment en els informes de concentració realitzats per l'antic Tribunal de Defensa de la Competència, es van considerar rellevants per a prendre la decisió de reduir la dimensió geogràfica de referència, les preferències dels consumidors per a escollir la seva entitat, la proximitat de les seves oficines i els canals de distribució a la banca minorista (en el cas de Catalunya s'ha constatat l'existència d'un nombre més gran d'oficines d'entitats amb seu a la mateixa comunitat):

"Un altre element especialment rellevant per a la delimitació de l'àmbit del mercat geogràfic és l'existència o no de marcades diferències en les preferències dels consumidors d'una determinada zona. En aquest sentit, el Tribunal ja ha assenyalat que, a Espanya, el client de la banca minorista -referida fonamentalment a l'usuari particular i a les PIMES- concedeix gran importància a la proximitat d'una oficina bancària a l'hora d'escollir el seu banc. Aquest tipus de preferència per l'oficina més pròxima significa que l'usuari anteposa aquest tipus de consideracions a altres variables que reflecteixen habitualment la lluita competitiva entre les empreses; per exemple, els preus (interessos i comissions en aquest mercat) i la resta de les condicions comercials i d'atenció al client.

A més de la proximitat a la seva clientela, les caixes d'estalvi compten amb un factor de fidelització tant o més important, que és la seva pròpia imatge social. La seva vinculació amb activitats de suport al desenvolupament econòmic i social de la seva localitat d'origen, així com la seva especialització en clients que, com les famílies i les PIMES, necessiten freqüentment una atenció especial, per la seva més gran dificultat d'accés a la informació i menor coneixement en la matèria, que la majoria dels clients en altres segments del negoci bancari, confereixen a les caixes un important

avantatge comparatiu davant els seus competidors, que pot permetre'ls actuar amb una major flexibilitat en la competència via preus. "

Finalment, el TDC en la seva resolució de l'operació de concentració entre les caixes d'estalvis navarreses produïda l'any 2000, va concloure:

"el Tribunal considera que, en l'actualitat, en la definició del mercat geogràfic rellevant per a l'avaluació de les conseqüències sobre la competència en productes i serveis de la banca minorista en la concentració de les caixes navarreses, és apropiat considerar un àmbit inferior al nacional, ja que l'operació esmentada genera principalment els seus efectes en el territori de la Comunitat foral de Navarra. És molt possible que, amb el temps, tendeixi a ampliar-se l'àmbit d'aquest mercat, a mesura que vagin expandint-se, en particular, els canals alternatius de distribució del negoci bancari, però sembla improbable que tingui lloc una modificació significativa de les condicions actuals a mitjà termini. "

Així doncs, els antecedents disponibles dels òrgans estatals de competència avalen l'existència d'un mercat geogràfic regional per als serveis de banca minorista encara que tampoc no descarten una ampliació del mateix sempre que es consolidessin els canals alternatius de distribució basats en les noves tecnologies, circumstància que, al nostre entendre, no s'està produint amb la suficient significança en el sector bancari espanyol. Per tot això, i a causa de la vinculació de les tres entitats que es fusionen amb la Comunitat Autònoma de Catalunya, aquesta podria constituir el mercat geogràfic de referència ja que és on es produiran, amb major grau d'incidència, els potencials efectes d'aquesta operació de concentració.³⁶

3.3. Estructura del mercat

Tal i com s'ha conclòs en la secció anterior, tenint en compte que les empreses notificants exerceixen predominantment la seva activitat en el segment de banca detallista i la vinculació tradicional de les caixes d'estalvis a famílies i petites i mitjanes empreses, s'ha definit el mercat de producte de referència com aquell format pels serveis de banca minorista i el mercat geogràfic de referència com el de la Comunitat Autònoma de Catalunya.

Segons dades del Banc d'Espanya, el juny de 2009, en el sector bancari espanyol hi havia 154 bancs, 46 caixes d'estalvis i 81 cooperatives de crèdit. Aquesta estructura és resultat de cert procés de concentració que s'ha produït en els últims quinze anys. En el segment de caixes d'estalvi, aquest procés de concentració va tenir lloc a finals dels anys noranta quan es van fusionar diferents entitats i es va passar de 51 caixes d'estalvis a 46 (veure il·lustració 16).

³⁶ Addicionalment, aquesta dimensió més reduïda de la dimensió del mercat geogràfic estaria recolzat pel fet que existeix una enorme diferència entre el pes relatiu de l'activitat de Caixa Catalunya, Caixa Tarragona i Caixa Manresa dins dels seus respectius àmbits regionals o provincials en relació amb el context nacional.

II-lustració 16. Entitats que ofereixen serveis bancaris

	Bancos	Cajas de ahorros	Cooperativas de crédito
1996	165	51	97
1997	159	51	97
1998	152	51	97
1999	146	50	94
2000	141	48	92
2001	145	47	89
2002	143	47	85
2003	138	47	84
2004	136	47	83
2005	139	47	83
2006	142	47	83
2007	151	46	83
2008	159	46	81
2009	154	46	81

Fuente: Boletín Estadístico del Banco de España. Noviembre 2009.

Per al cas concret de Catalunya, els indicadors d'activitat mostren que les caixes d'estalvi tenen més pes que la resta de tipologies, és a dir, bancs i cooperatives de crèdit ja que, per a tots els indicadors que es presenten en la II-lustració 17, les caixes d'estalvis representen un percentatge superior al 75%. En particular, les caixes d'estalvis representen el 78,8% dels actius totals, el 80,4% dels recursos aliens, el 75,2% dels fons propis, el 78,7% dels crèdits, el 75,5% dels empleats i el 85,2% de les oficines. La importància relativa de les caixes d'estalvi a Catalunya reflecteix la gran tradició i rellevància que aquestes entitats han tingut històricament en aquesta comunitat autònoma.

II-lustració 17. Indicadors d'activitat per a Catalunya

	Activos totales	%	Recursos ajenos	%	Fondos propios	%	Créditos	%	Empleados	%	Oficinas	%
Bancos	101.577	20,6%	73.869	18,9%	5.665	24,1%	7.600	20,8%	13.748	23,0%	1.536	14,3%
Cajas de ahorros	367.475	78,8%	314.888	80,4%	17.783	75,2%	238.048	78,7%	44.028	75,5%	9.136	85,2%
Cooperativas de crédito	2.988	0,6%	2.688	0,7%	183	0,8%	2.127	0,6%	515	0,9%	56	0,5%
TOTAL	491.990	100,0%	391.414	100,0%	23.661	100,0%	378.774	100,0%	58.291	100,0%	10.728	100,0%

Fuente: Dirección General de Política Financera del Departamento de Economía y Finanzas de la Generalitat de Catalunya (millones de euros, diciembre 2008)

Tanmateix, per poder interpretar correctament aquestes dades, és necessari realitzar una anotació metodològica sobre les dades que ofereix la Direcció General de Política Financera del Departament d'Economia i Finances (en endavant, DGPF). Encara que majoritàriament, les dades de la DGPF coincideixen amb les dades desagregades que ofereix el Banc d'Espanya, el cert és que la DGPF, especialment en les categories de bancs i cooperatives de crèdit fa una diferència que porta a què les dades no siguin totalment comparables. La diferència és que la categoria bancs inclou únicament "bancs amb seu a Catalunya" i el mateix succeeix amb les cooperatives de crèdit. Per aquest motiu, els indicadors relacionats amb les caixes d'estalvis estan relativament sobredimensionats.³⁷

³⁷ Per a realitzar aquest informe, s'han utilitzat tres fonts diferents d'informació ja que cadascuna d'elles ofereix variables diferents amb un nivell de desagregació territorial i per entitat diferent: (i) Banc d'Espanya (BdE), la informació s'obté bàsicament dels Butlletins Estadístics que ofereixen sèries temporals dels principals indicadors d'activitat (crèdit, dipòsits, oficines, actius...) per tipologia d'entitat (bancs, caixes d'estalvis, cooperatives de crèdit) en alguns casos amb desagregació autonòmica i en altres amb desagregació provincial (per exemple, nombre d'oficines); (ii) Direcció General de Política Financera de la Generalitat de Catalunya (DGPF), la informació pública que apareix en el web del Departament d'Economia i Finances consisteix en dades desagregades per entitat de diferents indicadors d'activitat (recursos aliens, fons propis, crèdit, empleats, oficines) i (iii) Anuari Econòmic de La Caixa amb sèries temporals del nombre d'oficines bancàries, diferenciant entre bancs, caixes i cooperatives de crèdit, per Comunitats Autònomes, províncies i municipis.

En relació amb l'estructura del mercat, i tenint en compte els principals indicadors d'activitat en el segment de serveis de banca minorista de la II-lustració 18, les dades de la DGPF mostren que La Caixa d'Estalvis i Pensions de Catalunya, La Caixa, és la primera entitat financera en importància de Catalunya ja que representa aproximadament el 50% del mercat català. En el segment de les caixes d'estalvis, la segona entitat en importància és Caixa de Catalunya amb una quota de participació en el mercat català no inferior a l'11%. Per ordre d'importància, la tercera entitat és Caixa d'Estalvis del Penedès amb quotes entre el 4% i el 6%.

II-lustració 18. Quotes de participació en el mercat català

	Activos totales	%	Recursos ajenos	%	Fondos propios	%	Créditos	%
Cajas de ahorros catalanas	387.475	78,8%	314.888	80,4%	17.783	75,2%	298.048	78,7%
Caixa d'Estalvis de Catalunya	61.341	12,5%	47.418	12,1%	2.768	11,7%	51.191	13,5%
Caixa d'Estalvis de Tarragona	11.428	2,3%	7.030	1,8%	484	2,0%	7.233	1,9%
Caixa d'Estalvis de Manresa	6.556	1,3%	5.378	1,4%	322	1,4%	4.637	1,2%
Caixa d'Estalvis de Sabadell	12.318	2,5%	10.634	2,7%	558	2,4%	9.911	2,6%
Caixa d'Estalvis de Terrassa	11.424	2,3%	10.166	2,6%	481	2,0%	8.684	2,3%
Caixa d'Estalvis Comarcal de Manlleu	2.624	0,5%	2.420	0,6%	116	0,5%	2.301	0,6%
Caixa d'Estalvis de Girona	7.709	1,6%	6.529	1,7%	385	1,6%	6.109	1,6%
Caixa d'Estalvis del Penedès	22.660	4,6%	16.695	4,3%	934	3,9%	16.949	4,5%
Caixa d'Estalvis Laietana	9.225	1,9%	7.597	1,9%	416	1,8%	7.265	1,9%
Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona	242.189	49,2%	201.021	51,4%	11.319	47,8%	183.768	48,5%
Bancos con sede en Catalunya	101.577	20,6%	73.869	18,9%	5.695	24,1%	78.600	20,8%
Banc de Sabadell SA	78.701	16,0%	61.783	15,8%	4.262	18,0%	62.232	16,4%
Deutsche Bank SAE	18.344	3,7%	8.439	2,2%	749	3,2%	12.821	3,4%
General Electric Capital Bank SA	3.192	0,6%	2.785	0,7%	385	1,6%	2.792	0,7%
Microbank de La Caixa	149	0,0%	2	0,0%	73	0,3%	144	0,0%
Banc de la Petita i Mitjana Empresa SA	591	0,1%	478	0,1%	66	0,3%	405	0,1%
Banco de Finanzas e Inversiones SA (FIBANC)	517	0,1%	343	0,1%	136	0,6%	155	0,0%
Privat Bank SA	84	0,0%	39	0,0%	23	0,1%	51	0,0%
Cooperativas de crédito con sede en Catalunya	2.938	0,6%	2.658	0,7%	183	0,8%	2.127	0,6%
Caixa de Crèdit dels Enginyers	1.537	0,3%	1.390	0,4%	88	0,4%	1.181	0,3%
Caixa d'Arquitectes	894	0,2%	819	0,2%	46	0,2%	668	0,2%
Caixa d'Advocats	194	0,0%	177	0,0%	14	0,1%	135	0,0%
Caixa Rural de Guissona	305	0,1%	264	0,1%	34	0,1%	140	0,0%
Caixa Rural "Sant Fortunat" de Castellidans	9	0,0%	8	0,0%	0,896	0,0%	2	0,0%
TOTAL CATALUNYA	491.990	100%	391.414	100%	23.661	100%	378.774	100%

Fuente: Direcció General de Política Financera del Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya (diciembre 2008, en millones de euros)

Caixa Tarragona, Caixa Sabadell i Caixa Terrassa són entitats amb una quota de participació en el mercat català molt similar ja que les tres es mouen entre el 2% i 3%. Finalment, existeix un altre subgrup format per Caixa Girona, Caixa Manresa i Caixa Laietana amb una participació més reduïda amb valors pròxims a l'1%. L'entitat de menor dimensió és Caixa d'Estalvis Comarcal de Manlleu amb uns indicadors entre 0,5% i 0,8% del mercat català.

Les dades de quota de participació de les caixes d'estalvis en el mercat espanyol difereixen substancialment tal i com mostra la II-lustració 19. En el mercat esmentat, La Caixa té una quota de participació superior al 8% mentre que Caixa Catalunya ostenta quotes entre el 2% i el 3%. La resta de caixes d'estalvis catalanes tenen quotes de mercat inferiors a un punt percentual.

Per aquest motiu, les dades per a l'àmbit nacional provenen bàsicament del Banc d'Espanya, no obstant això, encara que el BdE compta amb certa informació autonòmica i provincial no és suficient per radiografiar el mercat català. De fet, en l'àmbit de Catalunya, les dades sobre el sector bancari són tractades i publicats per la Direcció General de Política Financera del Departament d'Economia i Finances. Encara que, majoritàriament, les dades de la DGPF coincideixen amb les dades desagregades que ofereix el Banc d'Espanya, el cert és que la DGPF, especialment en les categories de bancs i cooperatives de crèdit fa una diferència que porta a què les dades no siguin totalment comparables. La diferència és que la categoria bancs són "bancs amb seu a Catalunya" i el mateix succeeix amb les cooperatives de crèdit.

La variable que ofereix majors discrepàncies és el nombre d'oficines ja que, com es pot observar a les taules anteriors, segons dades del Banc d'Espanya, a Catalunya, hi havia un total de 7.849 oficines el juny de 2009 i segons dades de la DGPF existien 10.728 oficines. Amb la finalitat d'obtenir una dada més ajustada de les oficines bancàries existents a Catalunya i a Espanya, s'ha optat per comparar les dades esmentades amb aquelles que proporciona l'Anuari Econòmic de La Caixa per a principis de 2009. En concret, i segons dades de l'Anuari, a Catalunya hi havia un total de 8.098 oficines bancàries, valor que representa un 17,7% del total de les oficines existents a Espanya, dades que coincideixen amb aquells oferts pel Banc d'Espanya en data 31 de desembre de 2008.

II-Il·lustració 19. Quotes de participació en el mercat espanyol

	Activos totales	%	Recursos ajenos	%	Fondos propios	%	Créditos	%
Cajas de ahorros catalanas	387.474.780	13,9%	314.887.512	15,9%	17.782.830	10,4%	298.047.695	16,5%
Caixa d'Estalvis de Catalunya	61.340.535	2,2%	47.418.343	2,4%	2.767.900	1,6%	51.191.279	2,8%
Caixa d'Estalvis de Tarragona	11.428.056	0,4%	7.029.889	0,4%	483.588	0,3%	7.232.698	0,4%
Caixa d'Estalvis de Manresa	6.556.186	0,2%	5.377.596	0,3%	322.389	0,2%	4.636.747	0,3%
Caixa d'Estalvis de Sabadell	12.318.126	0,4%	10.633.974	0,5%	557.694	0,3%	9.911.195	0,5%
Caixa d'Estalvis de Terrassa	11.423.923	0,4%	10.165.585	0,5%	481.259	0,3%	8.683.768	0,5%
Caixa d'Estalvis Comarcal de Manlleu	2.624.205	0,1%	2.420.429	0,1%	116.335	0,1%	2.300.571	0,1%
Caixa d'Estalvis de Girona	7.709.417	0,3%	6.528.642	0,3%	385.333	0,2%	6.109.210	0,3%
Caixa d'Estalvis del Penedès	22.660.002	0,8%	16.695.454	0,8%	933.503	0,5%	16.948.970	0,9%
Caixa d'Estalvis Laietana	9.225.195	0,3%	7.596.740	0,4%	416.097	0,2%	7.264.921	0,4%
Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona	242.189.135	8,7%	201.020.860	10,2%	11.318.732	6,6%	183.768.336	10,1%
Bancos con sede en Catalunya	101.576.944	3,7%	73.868.952	3,7%	5.694.532	3,3%	78.599.818	4,3%
Cooperativas con sede en Catalunya	2.938.110	0,1%	2.657.971	0,1%	183.425	0,1%	2.126.849	0,1%
TOTAL ESPANA	2.778.637.888	100%	1.980.190.825	100,0%	171.730.276	100,0%	1.810.998.015	100,0%

Fuente: Direcció General de Política Financera del Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya (miles de euros, diciembre 2008)

4. VALORACIÓ DE L'IMPACTE POTENCIAL DE L'OPERACIÓ A CATALUNYA

El procés de concentració en el sector bancari espanyol, especialment, en la categoria de caixes d'estalvi no és una tendència aïllada de la Comunitat Autònoma de Catalunya sinó que s'està produint en la majoria de Comunitats Autònomes que compten amb un nombre relativament elevat d'entitats de crèdit i oficines bancàries.

A més de les operacions tradicionals de concentració com són les fusions o les adquisicions, les caixes d'estalvis han trobat un altre sistema de reconversió: els Sistemes Institucionals de Protecció o fusions fredes (en endavant, SIP). Les caixes d'estalvis que participen en les fusions fredes esmentades mantenen la seva estructura organitzativa però uneixen la seva política de solvència, de crèdit i de recursos humans, tenen un únic rating i consoliden els seus comptes en una entitat de nova creació que previsiblement serà un banc, mantenint la seva identitat regional per no perdre arrelament entre els seus clients.

En l'actualitat, i segons comunicats de premsa de les entitats involucrades, a Espanya s'han iniciat deu processos de concentració entre caixes d'estalvis, pràcticament tots ells, entre entitats ubicades en la mateixa comunitat autònoma exceptuant el SIP de Caja Navarra i Caja General de las Canarias, el SIP de Cajasol i Caja Guadalajara i el SIP de CAI, Caja Rioja i Caixa de les Illes Canàries. Com exemples de fusions i adquisicions, es poden esmentar la fusió entre les caixes andaluses -CajaSur, Caja Jaén i Unicaja- la fusió de les caixes de Castella-la Manxa - Caja Duero i Caja Espanya- i la de les caixes gallegues - Caixa Galicia i Caixanova.

Tanmateix, a data d'avui, únicament dues operacions de concentració en el sector bancari espanyol, han estat notificades a la CNC, ambdues en la Comunitat Autònoma de Catalunya. En particular, es tracta de les operacions de fusió entre Caixa Catalunya, Caixa Tarragona i Caixa Manresa, objecte d'anàlisi en aquest informe, i la fusió entre Caixa Girona, Caixa Manlleu, Caixa Terrassa i Caixa Sabadell, notificada el 28 de desembre de 2009 a la CNC³⁸. La tercera operació de concentració previsible entre caixes d'estalvi catalanes és la de Caixa Laietana amb Caixa Penedès;³⁹ tanmateix, encara no ha estat notificada a la CNC i, en el

³⁸ Expedient C-0199-09 (concentracions) de la CNC.

³⁹ Segons comunicat de premsa de Caixa Laietana, el passat 25 de novembre, els Consells d'Administració de Caixa Laietana i Caixa Penedès van aprovar l'inici de les negociacions amb l'objectiu de presentar un Projecte d'Integració d'ambdues entitats a les seves respectives Assemblees Generals per sotmetre'l a aprovació final.

seu cas, podria materialitzar-se en forma de fusió o en forma de SIP; per tot això, no es contempla en la nostra anàlisi.

L'operació de fusió entre Caixa Catalunya, Caixa Manresa i Caixa Tarragona és la primera del sector que s'ha notificat a la CNC. A causa de l'origen territorial de les entitats fusionades i al desenvolupament de la seva activitat principal a les províncies catalanes, la Direcció General de l'Autoritat Catalana de la Competència (en endavant, ACCO) ha analitzat el potencial impacte d'aquesta operació en el grau de concentració empresarial tant del mercat català com espanyol, així com de les províncies i municipis on coincideixen les entitats fusionades.

En primer lloc, i respecte al mercat català, l'entitat resultant de la fusió ostentaria unes quotes de participació segons els indicadors d'activitat disponibles entre el 15% i el 16%. En realitat, l'increment de quota en relació amb la quota anterior de Caixa Catalunya, que és l'entitat més gran de les tres que es fusionen, no arriba als 4 punts percentuals, circumstància que indica que la situació competitiva al mercat rellevant no canviarà de forma significativa. Addicionalment, no es pot oblidar que La Caixa, la primera entitat financera de Catalunya, no variarà la seva posició exercint una forta pressió competitiva amb unes quotes de participació properes al 50% (veure il·lustració 20).

II-il·lustració 20. Indicadors d'activitat a Catalunya i Espanya abans i després de la fusió

	Activos totales	%	Recursos ajenos	%	Fondos propios	%	Créditos	%
Cajas de ahorros catalanas	387.474.780	78,8%	314.887.512	80,4%	17.782.830	75,2%	298.047.695	78,7%
Caixa d'Estalvis de Catalunya	61.340.535	12,5%	47.418.343	12,1%	2.767.900	11,7%	51.191.279	13,5%
Caixa d'Estalvis de Tarragona	11.428.056	2,3%	7.029.889	1,8%	483.588	2,0%	7.232.698	1,9%
Caixa d'Estalvis de Manresa	6.556.186	1,3%	5.377.596	1,4%	322.389	1,4%	4.636.747	1,2%
Catalunya+Tarragona+Manresa	79.324.777	16,1%	59.825.828	15,3%	3.573.877	15,1%	63.060.724	16,6%
Caixa d'Estalvis de Sabadell	12.318.126	2,5%	10.633.974	2,7%	557.694	2,4%	9.911.195	2,6%
Caixa d'Estalvis de Terrassa	11.423.923	2,3%	10.165.585	2,6%	481.259	2,0%	8.683.768	2,3%
Caixa d'Estalvis Comarcal de Manlleu	2.624.205	0,5%	2.420.429	0,6%	116.335	0,5%	2.300.571	0,6%
Caixa d'Estalvis de Girona	7.709.417	1,6%	6.528.642	1,7%	385.333	1,6%	6.109.210	1,6%
Caixa d'Estalvis del Penedès	22.660.002	4,6%	16.695.454	4,3%	933.503	3,9%	16.948.970	4,5%
Caixa d'Estalvis Laietana	9.225.195	1,9%	7.596.740	1,9%	416.097	1,8%	7.264.921	1,9%
Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona	242.189.135	49,2%	201.020.860	51,4%	11.318.732	47,8%	183.768.336	48,5%
Bancos con sede en Catalunya	101.576.944	20,6%	73.868.952	18,9%	5.694.532	24,1%	78.599.818	20,8%
Cooperativas con sede en Catalunya	2.938.110	0,6%	2.657.971	0,7%	183.425	0,8%	2.126.849	0,6%
TOTAL CATALUNYA	491.989.834	100%	391.414.435	100,0%	23.660.787	100,0%	378.774.362	100,0%

Fuente: Direcció General de Política Financera del Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya (miles de euros, diciembre 2008)

	Activos totales	%	Recursos ajenos	%	Fondos propios	%	Créditos	%
Cajas de ahorros catalanas	387.474.780	13,9%	314.887.512	15,9%	17.782.830	10,4%	298.047.695	16,5%
Caixa d'Estalvis de Catalunya	61.340.535	2,2%	47.418.343	2,4%	2.767.900	1,6%	51.191.279	2,8%
Caixa d'Estalvis de Tarragona	11.428.056	0,4%	7.029.889	0,4%	483.588	0,3%	7.232.698	0,4%
Caixa d'Estalvis de Manresa	6.556.186	0,2%	5.377.596	0,3%	322.389	0,2%	4.636.747	0,3%
Catalunya+Tarragona+Manresa	79.324.777	2,9%	59.825.828	3,0%	3.573.877	2,1%	63.060.724	3,5%
Caixa d'Estalvis de Sabadell	12.318.126	0,4%	10.633.974	0,5%	557.694	0,3%	9.911.195	0,5%
Caixa d'Estalvis de Terrassa	11.423.923	0,4%	10.165.585	0,5%	481.259	0,3%	8.683.768	0,5%
Caixa d'Estalvis Comarcal de Manlleu	2.624.205	0,1%	2.420.429	0,1%	116.335	0,1%	2.300.571	0,1%
Caixa d'Estalvis de Girona	7.709.417	0,3%	6.528.642	0,3%	385.333	0,2%	6.109.210	0,3%
Caixa d'Estalvis del Penedès	22.660.002	0,8%	16.695.454	0,8%	933.503	0,5%	16.948.970	0,9%
Caixa d'Estalvis Laietana	9.225.195	0,3%	7.596.740	0,4%	416.097	0,2%	7.264.921	0,4%
Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona	242.189.135	8,7%	201.020.860	10,2%	11.318.732	6,6%	183.768.336	10,1%
Bancos con sede en Catalunya	101.576.944	3,7%	73.868.952	3,7%	5.694.532	3,3%	78.599.818	4,3%
Cooperativas con sede en Catalunya	2.938.110	0,1%	2.657.971	0,1%	183.425	0,1%	2.126.849	0,1%
TOTAL ESPAÑA	2.778.637.888	100%	1.980.190.825	100,0%	171.730.276	100,0%	1.810.998.015	100,0%

Fuente: Direcció General de Política Financera del Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya (miles de euros, diciembre 2008)

Així doncs, tal i com s'observa en la II-il·lustració 20, els canvis que es produeixen en les quotes dels principals indicadors d'activitat tant en l'àmbit territorial de Catalunya com en l'àmbit estatal no són rellevants. Per tant, a priori, es pot concloure que aquesta operació de fusió no presentarà problemes potencials de competència en el mercat rellevant.

Addicionalment, convé recordar que també s'ha notificat a la CNC la fusió de Caixa Girona, Caixa Manlleu, Caixa Terrassa i Caixa Sabadell, circumstància que modifica l'estructura del mercat rellevant. Si aquesta operació de concentració es confirma, el panorama del sector bancari a Catalunya quedarà tal i com mostra la II-il·lustració 21 i només existirian, d'una banda, tres caixes d'estalvis de magnituds considerables i, d'altra, Caixa Laietana i Caixa

Penedès com a agents independents en espera d'una futura aliança. Com en l'anàlisi anterior, les dades mostren que aquesta nova estructura del mercat tampoc no presentaria problemes de competència ni a Catalunya ni a Espanya.

II-lustració 21. Indicadors d'activitat després de les fusions

	Activos totales	%	Recursos ajenos	%	Fondos propios	%	Créditos	%
Cajas de ahorros catalanas	387.474.780	78,8%	314.887.512	80,4%	17.782.830	75,2%	298.047.695	78,7%
Catalunya+Tarragona+Manresa	79.324.777	16,1%	59.825.828	15,3%	3.573.877	15,1%	63.060.724	16,6%
Sabadell+Terrassa+Manlleu+Girona	34.075.671	6,9%	29.748.630	7,6%	1.540.621	6,5%	27.004.744	7,1%
Caixa d'Estalvis del Penedès	22.660.002	4,6%	16.695.454	4,3%	933.503	3,9%	16.948.970	4,5%
Caixa d'Estalvis Laietana	9.225.195	1,9%	7.596.740	1,9%	416.097	1,8%	7.264.921	1,9%
Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona	242.189.135	49,2%	201.020.860	51,4%	11.318.732	47,8%	183.768.336	48,5%
Bancos con sede en Catalunya	101.576.944	20,6%	73.868.952	18,9%	5.694.532	24,1%	78.599.818	20,8%
Cooperativas con sede en Catalunya	2.938.110	0,6%	2.657.971	0,7%	183.425	0,8%	2.126.849	0,6%
TOTAL CATALUNYA	491.989.834	100%	391.414.435	100,0%	23.660.787	100,0%	378.774.362	100,0%

Fuente: Direcció General de Política Financera del Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya (miles de euros, diciembre 2008)

	Activos totales	%	Recursos ajenos	%	Fondos propios	%	Créditos	%
Cajas de ahorros catalanas	387.474.780	13,9%	314.887.512	15,9%	17.782.830	10,4%	298.047.695	16,5%
Catalunya+Tarragona+Manresa	79.324.777	2,9%	59.825.828	3,0%	3.573.877	2,1%	63.060.724	3,5%
Sabadell+Terrassa+Manlleu+Girona	34.075.671	1,2%	29.748.630	1,5%	1.540.621	0,9%	27.004.744	1,5%
Caixa d'Estalvis del Penedès	22.660.002	0,8%	16.695.454	0,8%	933.503	0,5%	16.948.970	0,9%
Caixa d'Estalvis Laietana	9.225.195	0,3%	7.596.740	0,4%	416.097	0,2%	7.264.921	0,4%
Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona	242.189.135	8,7%	201.020.860	10,2%	11.318.732	6,6%	183.768.336	10,1%
Bancos con sede en Catalunya	101.576.944	3,7%	73.868.952	3,7%	5.694.532	3,3%	78.599.818	4,3%
Cooperativas con sede en Catalunya	2.938.110	0,1%	2.657.971	0,1%	183.425	0,1%	2.126.849	0,1%
TOTAL ESPAÑA	2.778.637.888	100%	1.980.190.825	100,0%	171.730.276	100,0%	1.810.998.015	100,0%

Fuente: Direcció General de Política Financera del Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya (miles de euros, diciembre 2008)

Posteriorment a aquesta conclusió apriorística, i a causa de la importància de la xarxa comercial d'oficines en el segment de la banca minorista, serà necessària una anàlisi de l'efecte que pot tenir la fusió a les diferents províncies i municipis catalans per a poder prendre una decisió més precisa respecte a la seva autorització.

A continuació, s'analitzen les quotes de mercat en termes d'oficines de les tres entitats fusionades. Les dades s'han obtingut de les pàgines web de les pròpies empreses i s'ha pres la suma del nombre d'oficines de les tres entitats com el nombre d'oficines del qual disposarà l'entitat resultant de la fusió. En aquest punt, es fa necessària la consideració de les notícies publicades en premsa en les quals s'informa que la fusió comportarà el tancament d'algunes oficines per millorar l'eficiència de l'empresa i no duplicar costos fixos. En conseqüència, és probable que el total d'oficines de l'entitat fusionada a mig termini sigui lleugerament inferior al que mostren les nostres il·lustracions.

En la II-lustració 22 s'observa com, a nivell autonòmic, la nova quota de mercat que ostentaran les tres entitats fusionades serà del 14,4%, valor que no ha de presentar cap problema de competència significatiu. En l'àmbit provincial, si bé és cert que l'entitat resultant arribarà a disposar del 27,3% de les oficines bancàries a la província de Tarragona, també ho és que abans d'aquesta operació de concentració, Caixa Tarragona, per si sola, ja presentava una quota de mercat superior al 21%.

II-lustració 22. Quotes de les caixes d'estalvi que es fusionaran respecte al nombre d'oficines totals

	Total oficinas bancarias	Caixa Catalunya	%	Caixa Tarragona	%	Caixa Manresa	%	Catalunya+Tarragona+Manresa	%
Barcelona	5.787	589	10,2%	85	1,5%	124	2,1%	798	13,8%
Girona	834	41	4,9%	0	0,0%	5	0,6%	46	5,5%
Lleida	529	56	10,6%	17	3,2%	10	1,9%	83	15,7%
Tarragona	808	39	4,8%	175	21,7%	6	0,7%	220	27,3%
TOTAL CATALUNYA	7.958	725	9,1%	277	3,5%	145	1,8%	1.148	14,4%

Fuente: elaboración propia a partir de los datos del Anuario Económico de La Caixa 2009 e información de las páginas webs de las entidades de crédito en proceso de fusión.

El següent punt en l'anàlisi necessària per a poder valorar la fusió és l'estudi provincial detallat a nivell de municipis, tal com s'aprecia en les II-lustracions 23 a 26 que es presenten

a continuació. En particular, s'han tingut en compte aquelles poblacions en les quals coincideixen dos o més de les entitats financeres a fusionar. Les dades sobre les oficines bancàries de cadascuna de les entitats s'han obtingut a partir dels cercadors disponibles a les pàgines webs. Les dades sobre el total d'oficines bancàries (caixes d'estalvis, bancs i cooperatives de crèdit) per municipi s'han obtingut de l'Anuari Econòmic de La Caixa 2009, valor que ha servit de denominador per calcular les quotes de participació municipal.

II-lustració 23. Municipis de la província de Girona on coincideixen dos o més de les entitats a fusionar

GIRONA/Municipio	Total oficines bancàries	Caixa Catalunya	Caixa Manresa	Caixa Tarragona	Total oficines bancàries entitat fusionada	% entitat fusionada
Figueres	51	3	1	0	4	7,8%
Girona	155	9	1	0	10	6,5%
Palafrugell	23	1	1	0	2	8,7%
Palamós	25	2	1	0	3	12,0%
Sant Feliu de Guíxols	24	1	1	0	2	8,3%

Fuente: elaboración propia a partir de los datos del Anuario Económico de La Caixa 2009 e información de las páginas web de las entidades a fusionar. Los datos de oficinas bancàries del Anuario tienen fecha 1 de enero de 2009. Las páginas web de las entidades fueron consultadas durante el mes de diciembre de 2009.

A la província de Girona (II-lustració 23), tal i com s'ha explicat a la secció d'Identificació de les parts, únicament coincideixen oficines de Caixa Catalunya i Caixa Manresa ja que Caixa Tarragona no compta amb oficines a la província esmentada. Aquestes dues entitats coincideixen en 5 municipis amb unes quotes resultants molt baixes.

II-lustració 24. Municipis de la província de Lleida on coincideixen dos o més de les entitats a fusionar

LLEIDA/Municipio	Total oficines bancàries	Caixa Catalunya	Caixa Manresa	Caixa Tarragona	Total oficines bancàries entitat fusionada	% entitat fusionada
Agramunt	7	2	1	0	3	42,9%
Alcarràs	10	1	0	1	2	20,0%
Balaguer	21	1	1	0	2	9,5%
Bellver de Cerdanya	4	1	1	0	2	50,0%
Cervera	14	1	1	0	2	14,3%
Lleida	195	12	2	9	23	11,8%
Seu d'Urgell (La)	22	2	1	0	3	13,6%
Solsona	14	2	1	0	3	21,4%
Tàrrrega	20	1	1	0	2	10,0%

Fuente: elaboración propia a partir de los datos del Anuario Económico de La Caixa 2009 e información de las páginas web de las entidades a fusionar. Los datos de oficinas bancàries del Anuario tienen fecha 1 de enero de 2009. Las páginas web de las entidades fueron consultadas durante el mes de diciembre de 2009.

En el cas de Lleida (II-lustració 24), les tres entitats únicament coincideixen a la capital, Lleida, amb un total de 23 oficines que representen menys del 12% del total municipal. En la resta de municipis, només coincideixen dues de les entitats i, únicament en dos municipis de dimensió reduïda, la quota supera el 40%, sense això representar un problema de competència.

II-lustració 25. Municipis de la província de Tarragona on coincideixen dos o més de les entitats a fusionar

TARRAGONA/Municipio	Total oficines bancaries	Caixa Catalunya	Caixa Manresa	Caixa Tarragona	Total oficines bancaries entitat fusionada	% entitat fusionada
Alcanar	8	1	0	1	2	25,0%
Ampostà	24	1	0	4	5	20,8%
Calafell	17	2	0	4	6	35,3%
Cambrils	35	2	1	4	7	20,0%
Cunit	10	1	0	2	3	30,0%
Deltebre	14	1	0	2	3	21,4%
Falset	5	1	0	2	3	60,0%
Gandesa	6	1	0	2	3	50,0%
Montblanc	9	1	0	2	3	33,3%
Móra d'Ebre	8	1	0	3	4	50,0%
Móra la Nova	3	1	0	2	3	100,0%
Reus	120	7	1	20	28	23,3%
Salou	26	1	1	4	6	23,1%
Sant Carles de la Ràpita	19	1	0	2	3	15,8%
Sènia (La)	8	1	0	1	2	25,0%
Tarragona	185	8	1	29	38	20,5%
Torredembarra	20	1	0	3	4	20,0%
Tortosa	42	2	0	10	12	28,6%
Valls	29	1	0	5	6	20,7%
Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant	6	1	0	2	3	50,0%
Vendrell (El)	39	2	1	4	7	17,9%
Vila-seca	27	1	1	2	4	14,8%

Fuente: elaboración propia a partir de los datos del Anuario Económico de La Caixa 2009 e información de las páginas web de las entidades a fusionar. Los datos de oficinas bancarias del Anuario tienen fecha 1 de enero de 2009. Las páginas web de las entidades fueron consultadas durante el mes de diciembre de 2009.

A la província de Tarragona (II-lustració 25), les tres entitats coincideixen en 6 municipis - Cambrils, Reus, Salou, Tarragona, El Vendrell i Vila-Seca- amb quotes conjuntes inferiors al 25%. En la resta de municipis en els quals coincideixen només dues de les entitats a fusionar, únicament en 5 d'ells, es troben quotes superiors al 50%, tanmateix, no representa un problema de competència ja que es tracta de municipis de dimensió reduïda i amb una important àrea d'influència. Únicament la comarca de Ribera d'Ebre, on s'ubiquen els municipis de Móra d'Ebre i Móra la Nova, és susceptible de generar un major poder de mercat per part de l'entitat resultant i, per això, pot requerir una anàlisi detallada de com quedarà l'estructura del mercat una vegada finalitzada l'operació per així poder valorar els riscos reals d'un comportament anticompetitiu que pugui afectar els usuaris de l'esmentada zona mitjançant la imposició de condicions discriminatòries o abusives per part de les oficines.

II-lustració 26. Municipis de la província de Barcelona on coincideixen dos o més de les entitats a fusionar

BARCELONA/Municipio	Total oficinas bancarias	Caixa Catalunya	Caixa Manresa	Caixa Tarragona	Total oficinas bancarias entidad fusionada	% entidad fusionada
Abdera	7	2	1	0	3	42,9%
Arenys de Mar	15	1	1	0	2	13,3%
Badalona	186	20	1	4	25	13,4%
Bagà	4	2	2	0	4	100,0%
Barberà del Vallès	46	3	1	1	5	10,9%
Barcelona	2.066	239	6	27	272	13,2%
Berga	18	1	4	0	5	27,8%
Calaf	5	2	2	0	4	80,0%
Caldes de Montbui	15	1	1	1	3	20,0%
Capellades	6	1	1	0	2	33,3%
Cardedeu	19	2	1	0	3	15,8%
Cardona	5	1	1	0	2	40,0%
Castellar del Vallès	22	2	1	1	4	18,2%
Castelldefels	51	6	1	1	8	15,7%
Cerdanyola del Vallès	58	5	1	1	7	12,1%
Cornellà de Llobregat	95	8	1	2	11	11,6%
Cubelles	11	1	0	1	2	18,2%
Esparreguera	17	2	1	0	3	17,6%
Esplugues de Llobregat	43	5	1	1	7	16,3%
Gavà	53	6	1	1	8	15,1%
Granollers	89	8	1	1	10	11,2%
Hospitalet de Llobregat (L')	238	26	1	5	32	13,4%
Igualada	46	3	5	0	8	17,4%
Malgrat de Mar	21	1	1	0	2	9,5%
Manresa	92	7	15	1	23	25,0%
Martorell	43	2	1	1	4	9,3%
Masnou (El)	19	2	1	0	3	15,8%
Mataró	137	13	1	1	15	10,9%
Molins de Rei	28	1	1	1	3	10,7%
Mollet del Vallès	58	7	1	1	9	15,5%
Montcada i Reixac	34	3	1	1	5	14,7%
Navàs	7	1	2	0	3	42,9%
Olesa de Montserrat	22	1	1	1	3	13,6%
Parets del Vallès	19	2	1	1	4	21,1%
Piera	8	1	0	1	2	25,0%
Pineda de Mar	22	2	1	1	4	18,2%
Prat de Llobregat (El)	66	6	1	1	8	12,1%
Prats de Lluçanès	6	1	3	0	4	66,7%
Premià de Mar	23	1	1	0	2	8,7%
Puig-reig	6	1	1	0	2	33,3%
Ripollet	37	5	1	1	7	18,9%
Rubí	70	6	1	1	8	11,4%
Sabadell	213	15	1	3	19	8,9%
Sant Adrià de Besòs	36	5	1	0	6	16,7%
Sant Andreu de la Barca	27	2	1	1	4	14,8%
Sant Boi de Llobregat	78	8	1	1	10	12,8%
Sant Cugat del Vallès	63	6	1	1	8	12,7%
Sant Feliu de Llobregat	49	4	1	1	6	12,2%
Sant Fruitós de Bages	7	1	2	0	3	42,9%
Sant Joan de Vilatorrada	10	1	2	0	3	30,0%
Sant Joan Despí	40	4	1	1	6	15,0%
Sant Pere de Ribes	23	2	1	2	5	21,7%
Sant Quirze del Vallès	16	1	0	1	2	12,5%
Sant Vicenç dels Horts	25	3	1	1	5	20,0%
Santa Coloma de Cervelló	8	1	0	1	2	25,0%
Santa Coloma de Gramenet	101	9	1	2	12	11,9%
Santa Margarida de Montbui	9	1	2	0	3	33,3%
Santa Maria d'Oló	3	1	1	0	2	66,7%
Santa Perpètua de Mogoda	24	2	1	0	3	12,5%
Sitges	32	2	1	2	5	15,6%
Terrassa	214	14	1	3	18	8,4%
Vic	61	5	1	0	6	9,8%
Viladecans	67	8	1	1	10	14,9%
Vilafranca del Penedès	54	8	1	1	10	18,5%
Vilanova del Camí	11	1	1	0	2	18,2%
Vilanova i la Geltrú	73	7	1	3	11	15,1%
Vilassar de Mar	15	1	1	0	2	13,3%

Fuente: elaboración propia a partir de los datos del Anuario Económico de La Caixa 2009 e información de las páginas web de las entidades a fusionar. Los datos de oficinas bancarias del Anuario tienen fecha 1 de enero de 2009. Las páginas web de las entidades fueron consultadas durante el mes de diciembre de 2009.

Anotació metodològica: a causa de les diferents fonts d'informació, d'una banda la informació facilitada pel web de les caixes d'estalvis i, d'altra banda, la informació de l'Anuari Econòmic de La Caixa 2009, en un reduït nombre de casos, els municipis d'ambdues fonts no han coincidit, i s'ha pres la decisió d'utilitzar com "proxy" de la ciutat de les dades facilitades pel web corresponent, la ciutat més pròxima que consti en les dades de l'Anuari.

A la província de Barcelona (Il·lustració 26), les tres entitats coincideixen en un nombre elevat de municipis, tanmateix, les quotes conjuntes són inferiors al 20% ja que solen coincidir en municipis molt grans amb molta més competència. En 7 municipis, les quotes de l'entitat resultant superen el 40%, amb valors que oscil·len entre el 42% i el 100%, tanmateix es tracta de municipis petits on hi ha poques oficines bancàries i amb una estructura competitiva reduïda. Es tracta dels municipis de Bagà, Calaf, Cardona, Navàs, Prats del Lluçanès, Sant Fruitós de Bages i Santa Maria d'Oló.

En conclusió, en l'anàlisi a nivell de població, s'han identificat 14 municipis amb quotes superiors al 40%; tanmateix, es pot comprovar que tots ells són d'una mida reduïda i els possibles efectes anticompetitius que poguessin produir-se arran de la fusió no han de desaconsellar aquest procés de concentració econòmica.

Adicionalment si s'observen els nuclis urbans més importants en termes de nombre d'oficines, per exemple aquells que tenen una xarxa de més de 100 oficines, es pot concloure que en la majoria (Girona, Lleida, Badalona, Barcelona, Hospitalet de Llobregat, Mataró, Sabadell i Terrassa), la quota de l'entitat fusionada no serà superior al 16%. Només a les ciutats de Reus i Tarragona, les quotes arribaran al 23,35 i al 20,5% respectivament, sense ser dades preocupants des del punt de vista de la competència.

Per tant, en termes d'oficines, la fusió no provocarà cap canvi substancial respecte al grau de competència entre les diferents entitats bancàries presents al territori català.

5. CONCLUSIONS

A la vista de la situació descrita en els apartats anteriors, s'ha arribat a les següents conclusions:

1. La conjuntura econòmica dels últims mesos ha propiciat un important procés de reestructuració en el sector bancari espanyol. Això s'ha plasmat, especialment, en el segment de les caixes d'estalvis que han iniciat processos de concentració amb la finalitat de fer front a una situació financera desfavorable i, al seu torn, millorar l'eficiència. Aquest procés de concentració s'ha intensificat després de l'anunci del govern d'Espanya d'oferir ajuts econòmics mitjançant el Fons de Reestructuració Ordenada Bancària (FROB).
2. La tendència que s'observa és la de fomentar fusions entre caixes d'estalvis que es troben en la mateixa comunitat autònoma (intracomunitat) per motius de normativa sectorial. Tanmateix, des del punt de vista de la competència, aquest no hauria de ser el criteri prioritari sinó que, per sobre d'això, haurien d'estar els criteris de guanys d'eficiència i valorar la possibilitat de fusions entre caixes de diferents comunitats autònomes (intercomunitat). De fet, les fusions entre caixes d'un mateix territori comporten duplicitats d'estructura, riscos locals i de càrrecs difícils de sostenir en el temps i, a mig termini, comporten tancament d'oficines i acomiadament de personal.
3. Fet aquest comentari des del punt de vista de la competència, en aquest informe es pretén valorar el potencial impacte de la fusió de Caixa Catalunya, Caixa Manresa i Caixa Tarragona que han decidit crear una sola entitat financera que els permeti crear avantatges recíprocs i sinergies per així millorar la gestió de les activitats que desenvolupen, reforçar la seva solidesa i millorar la seva situació competitiva en el mercat.

4. El mercat rellevant considerat per a l'estudi d'aquesta operació engloba els serveis de banca minorista que ofereixen caixes d'estalvis, bancs i cooperatives de crèdit en la Comunitat Autònoma de Catalunya.
5. Les quotes de mercat, tant dels indicadors d'activitat com del nombre d'oficines, en l'àmbit de Catalunya i d'Espanya no sofriran canvis rellevants i, per aquest motiu, no es preveu un problema en termes de competència.